

Kmečka trgovina

Mednarodna trgovina v Evropi v letu 1937

Večina evropskih držav je že objavila podatke o svoji zunanji trgovini v minulemu letu. Vsi podatki dokazujejo, da je Evropa hudo krizo že dobro premagala, ker se je izvoz vseh držav znatno povečal ter je postala mednarodna trgovina zopet skoraj tako živahna, kakor je bila pred nastopom krize. Izmed držav beleži največje povišanje izvoza Italija, kar pa ima svoj vzrok v tem, da so leta 1935/36 vplivale še na italijansko izvozno trgovino sankcije. V primeri z letom 1936 se je italijanski izvoz zvišal za 105% (od 3.83 na 7.86 milijard lir). Francija beleži znatno povišanje izvoza za 54%, v prvi vrsti zaradi znižanja vrednosti franka. Izvoz Nizozemske se je povečal za 54%; sledi Čehoslovaška z 49%. Madžari so dvignili svoj izvoz za 48%, Švicarji za 46%, Jugoslavi za 42% (od 4376 na 6272 milijonov dinarjev), Bolgari za 38%, Belgija za 29%, Avstrija za 28%, Nemčija za 24%, Anglija za 18%, Poljska pa za 16%.

Naš izvoz v lanskem letu odpada predvsem na tri produkte: les, živina, žito. Lesa smo skupno izvozili leta 1936 659.653 ton za 654,3 milij. din, lani pa že 1.208.004 ton v vrednosti 1.133,1 milij. din. To pomeni, da se je izvoz lesa po količini dvignil napram letu 1936 za 83,1%, po vrednosti pa za 72,2%. Glavni kupci lesa so bili: Italija, Anglija, Nemčija, Madžarska, Grčija, Holandija, Argentina, Avstrija, Egipt, Francija s svojimi afriškimi kolonijami. — Izvoz živine je narasel v letu 1937 v primeri z letom 1936 od 1.358,4 milij. na 1.504,1 milij. din. Največ je prinesel izvoz prašičev, potem goved, kož, zaklane živine in jaje. — Izvoz žita (koruze in pšenice) je lani dosegel rekord. Izvozili smo namreč pšenice v vrednosti 561,4 milij. koruze pa 698,9 milij. din. Žal pa slovensko kmečko gospodarstvo ni imelo koristi od izvoza žita, pač pa je profitiralo z izvozom živine, največ pa z izvozom lesa.

Trgovina z jajci

Kitajsko-japonska vojna nas je poučila, da je Kitajska dosedaj zalagala z jajci največji del sveta. Zlasti zapadnoevropske države so večinoma krile svojo potrebo po jajcih z izvozom iz Kitajske. Zaradi japonskega napada na Kitajsko se je ustavil iz te dežele največji dovoz jajec v zapadne dele Evrope. Kakor se poroča iz Romunije, so južnovzhodnoevropski izvozni kraji že nekoliko začutili konjunkturo jajčne trgovine, ni pa upanja, da bi si Bolgarska in Romunija osvojile angleški trg. Perutnarstvo vzhodne in južne Evrope je premalo razvito. Bogati kraji porabijo večino jajec sami, siromašni pa niso še dorasli izvoznim zahtevam. Razen tega so hladilne naprave za zamrzovanje jajec na —20 stopinj Celzija zelo drage in jih sploh ni. Domači kapital ne tvega tolikšnih investicij, angleški pa ne verjame v naglo amortizacijo naprav, oziroma pričakuje, da bo vzhodni konflikt prej urejen. Seveda so bila kitajska jajca tako zelo poceni, da jim mezno dražja Evropa sploh ni mogla konkurirati. Ostane torej za zboljšanje izvoza le pametno pospeševanje perutninstva kakor tudi uvedba večje solidnosti pri sortiranju blaga v izvozu svežega pridelka. Le tako bi se utegnile balkanske države uvrstiti na trgi v zahodni Evropi.

V našem slovenskem gospodarstvu igra izvoz jajc veliko ulogo. Zlasti na štajerskem je mnogo kmečkih gospodarstev, ki so imela lepe dohodke od prodaje jajc. Pa tudi mnogo malih ljudi, vinjarjev in kočarjev je v naših krajih, katerim je prodaja jajc prav za prav edini vir stalnega dohodka poleg tega, kar zaslužijo z delom svojih rok. Vsem tem bi se zelo poznalo, če bi se dosegle na inozemskih tržiščih primernejše cene za jajca.

Svinje

Na svinjskem sejmu v Ptujju so se prodajale debele svinje po 7—8 din, plemenske 5,50—6,25, pršutarji 6,50—7 din. Mladi prasci od 75 do 140 din komad. — V Kranju so bili hrvaški špeharji 10 din, pršutarji 7—8 din, svinjina 16 din, svinjska mast 18 din. — V Brežicah so se prodajali pitani prašiči 7,50—8 din, rejeni prašiči 6—6,50 din. Mladi pujski so se prodajali od 70 do 100 din komad.

Dunajski prašičji sejem. Prignanih je bilo 6315 pršutarjev in 4758 špeharjev, skupno 11.073 glav, od tega iz Avstrije 3469, iz inozemstva pa 7604. V začetku je bil sejem živahen, v nadaljnjem poteku pa miren. Prvovrstni pršutarji so dosegli čvrste cene preteklega tedna, ostali pa so se po-

cenili za 1—2 groša. Težki poljski pršutarji so se pocenili za 2—3 groše. Prvovrstnih špeharjev je bilo le malo na sejmu in so njih cene narasle za 1 groš, ostali špeharji pa so se pocenili za 1—2 groša, banatski pa so obdržali cene preteklega tedna. Cene so bile naslednje: prima špeharji 1,60—1,62, srednjetežki špeharji 1,52—1,58, stari špeharji 1,40—1,48, kmečki špeharji 1,50—1,62, križani špeharji 1,50—1,62, pršutarji 1,26—1,62 šil. za 1 kg žive teže.

Maribor. Na svinjskem sejmu so bili mladi prašiči 5—6 tednov stari 80—100 din, 7—9 tednov 100—120, 3—4 mesece 140—160, 5—7 mesecev 230—330, 8—10 mesecev 400—410 din, eno leto 700—780; 1 kg žive teže 5,50—7,50, mrtve teže 8,50—11 din.

Živina

Na zadnjih sejmih so bile cene sledeče:

Brežice. Voli za klanje 5—6 din, za rejo 5 din, krave za rejo 5 din, za klanje 2,50—5, telice 4,50 din.

Videm ob Savi. Voli 4,50—5,50 din, krave 2,50 do 4 din, telice 4,50—5,75 din, junci 4,50—6 din.

Kranj. Voli 5,75, 5,25, 4,50 din, telice 5,75, 5,25, 4,50 din, krave 5, 4,50, 4 din, teleta 6 in 5,50 din.

Savska banovina: voli 6—6,50, 5—6, v vzhodnem delu 5,50—5,75, 5,25—5,50 din.

Donavska banovina: v severnih krajih voli po 6—6,50, 5,50—6 din, na jugu po 6 in 5,25—5,50.

Položaj v vinski trgovini

Najvišjo ceno v vsej državi ima vino v Sloveniji, kjer se prodajajo namizna vina po 5—7, boljša sortna vina 7—9 din. Zaloge so zelo picle. — V Dalmaciji je bil do polovice januarja zastoj v vinski trgovini, potem pa se je položaj spremenil ter je sedaj veliko povpraševanje. Dosti vina se izvažajo v Nemčijo in Čehoslovaško. V severni Dalmaciji je cena za liter 2,50—3 din, v južni boljša kvaliteta vina 4—5 din. — V Hercegovini je trgovina zelo živahna, cena je 3,75 do 4,50 din. — V Srbiji: smederevska bela vina 3,50—4 din, župška srednja 3—4 din, niška slabša 2,75—3, boljša 3—4, negotinska boljša 3 din. — V Hrvaški in Slavoniji: 3—4 din, boljše vrste od 4,50 din naprej. — V Banatu se je položaj vinogradništva znatno izboljšal ter ima banaško

vinogradništvo veliko krizo že za seboj. Od leta 1936 na 1937 se je povprečni pridelek zmanjšal od 29 na 19 hl na katastralni oral, ves pridelek pa od 1750 vagonov na 1150 vagonov. Povprečna cena za letošnje vino je 2,40 din, za predlansko je bila 1,40 din. Čisti donos na oral je lani znašal 1150 din, leta 1936 1850, leta 1935 pa je bilo 20 din izgube, leta 1934 pa 200 din dobička. V Banatu so rdeča vina že skoraj razprodana po 2,50—4 din, boljša sortna vina so po 3,50—5,50, vina za žganjekuho 1,90—2,50 din.

Perutnina

Cene so čvrste ter se je zboljšala za 50—70 par pri 1 kg. Izvoz je srednji. V Nemčijo smo zadnji mesec izvozili 19.000 kg zaklane in 19.000 kg žive perutnine, v Italijo pa dva vagona žive perutnine. Zaklana perutnina se prodaja po 8—9 din za kilogram.

Mariborski trg

Na mariborski trg 5. februarja so pripeljali 128 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 12—14, slanina 14—15 din. Kmetje so pripeljali dva voza sena 45, enega otave 45, deset krompirja 0,75—1,50 ter 40 vreč čebule po 3 do 4 din. Česen 5—8, zelje 0,50—4, kislo zelje 5 din, kislja repa 2, karfiola 1 kg 8—10 din, hren 7—8, regrat 1, motovilec 1, radič (1 kg) 10—12, dalmatinska solata (1 kg) 8—10, koleraba 0,25 do 1,50. Jabolka 4—5, hruške 5, suhe slive 10—14, celi orehi 6, luščeni 20. Na trgu je bilo 9 vreč pšenice po 1,75—2 din, 8 rži 1,50—1,75 din, 9 ječmena 1,50, 12 koruze 1—1,50, 8 ovsa 0,75—1,25, 9 prosa 1,50—1,75, 9 ajde 1—1,25, 6 prosenega pšena 3,50—4, 5 ajdovega pšena 4,50—5, 15 fižola 1,50—2,50. Mleko 1,50—2, smetana 10, sirovo maslo 20—24, čajno 28—32, jajca 0,75—1 din. Na trgu je bilo 176 1-koši-408 piščancev, 6 gosi, 11 puranov in 10 kuncev. Cene perutnine so ostale iste kakor zadnjič.

Denar

Za mesec februar so določeni sledeči uradni tečaj: 1 napoleondor 298,50 din, zlata turška lira 339,70 din, angleški funt 238 din, ameriški dolar 43 din, kanadski dolar 42,80 din, nemška marka 14,50 din, poljski zlot 8,15 din, šiling 8,60 din, belgijska belga 7,40 din, madžarski pengő 3,60, braziljski milreis 2,60 din, egiptovski funt 240 din, urugvajski pezos 12,65 din, 100 francoskih frankov 156 din, sto švicarskih frankov 1000 din, 100 italijanskih lir 227 din, 100 čehoslovaških kron 151 din.

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Plačilo odvetniških stroškov in zaščita. Blaž Sok v S. Vsled lažnih izpovedb prič ste izgubili pravdo, ki ste jo naperili zoper dediče svojega dolžnika. Zastopal Vas je odvetnik, ki zahteva od Vas v osmih dneh plačilo še 5800 din, razen že plačanih 1000 din, ter Vam grozi s tožbo in rubežjo. Vprašate, ali ste res dolžni plačati te odvetniške stroške, in ali Vam pritiče zaščita, ker je šlo za izterjavo terjatve iz leta 1930. — V predmetnem primeru ni odločilno, od kdaj izvira iztoževana terjatev, marveč okolnost, kdaj ste najeli odvetnika in kdaj so nastali njegovi stroški. To pa je bilo — kot vidimo iz pisma — po 20. aprilu 1932. Radi tega je odvetnik upravičen terjati od Vas plačilo vseh stroškov brez znižanja in brez obrokov. Ako menite, da so stroški previsoki, predlagajte pri sodišču njih sodno odmero.

Oče pijančuje in odprodaja zemljo. Varstvo? N. N. Oče pijančuje, odprodaja zemljo in zapravlja denar. Vprašate, ali bi se ga zamoglo dati »pod varstvo«, pod kakimi pogoji, s kakimi stroški; ali sme ostanek zemlje izročiti tujim ljudem; ali se zamore kupoprodajno pogodbo, ki jo je že sklenil, a še ni zemljiškoknjižno izvedena, razveljaviti? — Zapravljuje se zamore omejeno preklicati, ako je podana nevarnost, da bo radi zapravljanja prišel v stisko on sam ali tudi njegova rodbina; to pomeni, da ne bi mogel več stanu primerno živeti. — Za omejen preklic radi pijančevanja je treba, da dotična oseba iz navade, odnosno bolezenskega, neodoljivega nagnenja zlorablja alkohol ter radi tega sebe ali svojo rodbino izpostavlja že opisani nevarnosti stiske, ali pa, ako za primerno oskrbovanje svojih poslov potrebuje skrbnika. Predlog na uvedbo preklicnega postopanja zamore staviti bližnji svojec. Kolikoval ga je s 100 din. Nadalnje stroške preklicnega postopanja tvorijo eventualne pričnine, pristojbine izvedenca, ako

ga bo treba zaslišati (kar pa ni nujno), na kolikih pa bo plačati le po 5 din za vsak zapisnik. — Oseba, ki je omejeno preklicana, ne more brez sodelovanja skrbnika sklepati poslov, s katerimi odtuje ali obremenjuje svojo imovino ali prevzema obveze. Za odsvojitve nepremičnin je potrebna tudi nadskrbstvena odobritev od strani sodišča. Ako bi torej skrbnik in sodišče smatralo, da je za preklicanca koristneje, da izroči posestvo kaki tretji osebi nego otrokom (kar pa ni verjetno), bi se to lahko zgodilo. — Ako bi dotičnik, ki je z očetom že pred uvedbo preklicnega postopanja sklenil veljavno kupoprodajno pogodbo glede dela zemljišča, vztrajal na izvršitvi pogodbe, odnosno zemljiškoknjižni izvedbi, se pogodbe ne bo dalo razveljaviti samo iz razloga, da je prodaja čin zapravljivosti.

Brezplačen odstop dela stavbišča za občinsko cesto. J. V. v S. Kupil ste 32 m dolgo stavbišče. Občina zahteva, da ji brezplačno odstopite 1 m širok pas parcele, stavbišča, ker je bila tam projektirana cesta, ki je sedaj odprta. Vprašate, ali ste res dolžni brezplačno odstopiti navedeni pas od svojega stavbišča, čeprav ste ga sami morali plačati. — Občina sme v splošnem v javnem interesu za otvoritev, razširitev ali podaljšavo novih ali obstoječih ulic razlastiti privatne nepremičnine tudi zoper voljo lastnikov, ako zemljišča ne more pridobiti s sporazumom in dogovorom. Za zemljišče, ki se razlasti, je dati lastniku pravično (primerno) odškodnino, ki jo je treba določiti zlasti glede na vrednost zemljišča ob času cenitve. Donnevamo, da je v Vašem primeru prodajalec najbrž parceliral svoje zemljišče in ste Vi kupili del tega parceliranega zemljišča. V primeru parcelacije pa mora lastnik parceliranega zemljišča odstopiti občini brezplačno in neobremenjeno zemljišče, določeno z načrtom, ki je potrebno za javne prometne in proste površine, odnosno ulice vzdolž njega lica (fronte), in sicer do največje širine 20 m, to je ulica z vso širino na